ליקוטי הלכות — הלכות לולב ואתרוג

עַל-פִּי הַתּוֹרָה בְּרֵאשִׁית לְעֵינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל (בְּלִקּוּטֵי תִּנְיָנָא סִימָן סז), (עַיֵּן שָׁם וּמַה שֶּׁכָּתוּב שָׁם בַּסִּימָן הַקּוֹדֵם בְּעִנְיַן מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁקּוֹרִין שֵׁם ה') וּמַה שֶּׁכָּתוּב בְּשִׂיחוֹת הָרַ"ן מִבְּחִינַת אֶתְרוֹג שֶׁזּוֹכִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה מִיָּד וַתַּחֲמֹל עָלָיו וְכוּ', עַיֵּן שָׁם:

כִּי הָאֶתְרוֹג הוּא פְּרִי עֵץ הָדָר, בְּחִינַת יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל הָאָרֶץ, בְּחִינַת וַיְהִי יוֹסֵף יְפֵה תֹאַר וִיפֵה מַרְאֶה, כִּי הֶאָרַת הָאֶתְרוֹג מִבְּחִינַת יוֹסֵף שֶׁהוּא הִדּוּר וְיֹפִי שֶׁל כָּל הַגּוּף כַּיָּדוּעַ. וְזֶה בְּחִינַת הָאַרְבָּעָה מִינִים כְּנֶגֶד הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת שֶׁנִּמְשָׁכִין מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם, כַּמּוּבָא, הַיְנוּ כִּי הָאַרְבָּעָה מִינִים הֵם כְּנֶגֶד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַפְּאֵר וְהַיֹּפִי שֶׁהוּא כְּלָלִיּוּת הַגְּוָנִין, בְּחִינַת תְּלַת גְּוָנִין דְּעֵינָא וּבַת עַיִן מִשָּׁם נִמְשָׁכִין הָאַרְבָּעָה יְסוֹדוֹת, וְזֶה בְּחִינַת הַשְּׁלֹשָׁה מִינִים שֶׁבַּלּוּלָב שֶׁנֶּאֱגָדִים יַחַד בְּפַעַם אַחַת וְהָאֶתְרוֹג בְּפַעַם אַחַת, כִּי הַשְּׁלֹשָׁה מִינִים בְּחִינַת תְּלַת גְּוָנִין דְּעֵינָא, וְהָאֶתְרוֹג בְּחִינַת בַּת עַיִן. וְאַחַר כָּךְ מְחַבְּרִים יַחַד, כִּי כֻּלָּם נִכְלָלִים וְנִתְחַבְּרִים יַחַד בְּהָאֶתְרוֹג שֶׁכּוֹלֵל הַפְּאֵר וְהַיֹּפִי, כִּי הָאֶתְרוֹג הוּא בְּחִינַת בַּת עַיִן שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַגְּוָנִין דְּעֵינָא וְכָל זֶה זוֹכִין אַחַר יוֹם הַכִּפּוּרִים שָׁאָז נִגְדַּל שֵׁם ה' עַל-יְדֵי הַסְּלִיחָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים, (כַּמְבֹאָר שָׁם), שֶׁזֶּה בְּחִינַת שֶׁקּוֹרִין מָחֳרַת יוֹם הַכִּפּוּרִים שֵׁם ה', (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם). כִּי אָז אַחַר הַמְּחִילָה וְהַסְּלִיחָה שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁעַל-יְדֵי זֶה נִגְדַּל שֵׁם ה' כַּנַּ"ל, אָז תֵּכֶף נִתְרַצָּה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לְיִשְׂרָאֵל וְהִזְהִירָם עַל מְלֶאכֶת הַמִּשְׁכָּן וְעַל שַׁבָּת שֶׁהֵם גַּם כֵּן בְּחִינַת שֵׁם ה', בְּחִינַת תְּלַת גְּוָנִין דְּעֵינָא וּבַת עַיִן כַּנַּ"ל. וְעַל-כֵּן אַחַר כָּךְ זוֹכִין עַל-יְדֵי זֶה לְמִצְוַת אֶתְרוֹג וְאַרְבָּעָה מִינִים, שֶׁהֵם גַּם כֵּן בְּחִינַת שֵׁם ה', בְּחִינַת תְּלַת גְּוָנִין דְּעֵינָא וּבַת עַיִן כַּנַּ"ל. וְכָל זֶה נַעֲשֶׂה עַל-יְדֵי בְּחִינַת וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה. מִיָּד, וַתַּחֲמֹל עָלָיו. כִּי לִפְעָמִים נִתְעַלֵּם הַפְּאֵר וְהַיֹּפִי. וְזֶה בְּחִינַת חָרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם). וְהַתִּקּוּן לָזֶה לִהְיוֹת מִתְאַבֵּל עַל חָרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וַאֲזַי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מֵשִׂים פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר, (כְּמוֹ שֶׁמְּבֹאָר שָׁם). וְזֶה בְּחִינַת וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה, מִיָּד, וַתַּחֲמֹל עָלָיו, שֶׁעַל-יְדֵי שֶׁבּוֹכִין וּמִתְאַבְּלִין עַל חָרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, עַל-יְדֵי זֶה הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְרַחֵם וּמֵשִׂים פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר. וַאֲזַי זוֹכִין לְאֶתְרוֹג הָדָר בְּחִינַת פְּאֵר כַּנַּ"ל, כִּי גַּם הַבְּכִיָּה שֶׁבּוֹכִין בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים הִיא גַּם כֵּן עַל חָרְבַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, כִּי כָּל הַתְּפִלּוֹת וְהַבַּקָּשׁוֹת שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים צָרִיךְ לְכַוֵּן בָּהֶם רַק עַל גָּלוּת הַשְּׁכִינָה, (כְּמוֹ שֶׁאִיתָא בַּזֹּהַר). נִמְצָא, שֶׁמַּה שֶּׁאָנוּ בּוֹכִין וְעוֹשִׂין תְּשׁוּבָה עַל עֲוֹנוֹתֵינוּ בַּיָּמִים נוֹרָאִים הַכֹּל כְּדֵי לְתַקֵּן הַפְּגָמִים הַמַּעְכְּבִין אֶת הַשְּׁכִינָה בַּגָּלוּת הַמּוֹנְעִים אֶת בִּנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְעַל-יְדֵי הַבְּכִיָּה הַזֹּאת זוֹכִין לִפְאֵר תַּחַת אֵפֶר כַּנַּ"ל. וְזֶה בְּחִינַת וְהִנֵּה נַעַר בּוֹכֶה מִיָּד וַתַּחֲמֹל עָלָיו. וְעִקַּר הָרַחֲמָנוּת לָשׁוּב וְלִבְנוֹת חָרְבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְלָשִׂים לַאֲבֵלֵי צִיּוֹן פְּאֵר תַּחַת אֵפֶר, וְעַל-יְדֵי זֶה זוֹכִין לְאֶתְרוֹג שֶׁהוּא פְּרִי עֵץ הָדָר כַּנַּ"ל:

עַל-פִּי הַמַּאֲמָר הַמַּתְחִיל "וַיְהִי הֵם מְרִיקִים שַׁקֵּיהֶם וְכוּ'" בְּלִקּוּטֵי מוֹהַרַ"ן הָרִאשׁוֹן (בְּסִימָן יז), עַיֵּן שָׁם כָּל הַמַּאֲמָר כֻּלּוֹ:

וְזֶה בְּחִינַת אַרְבָּעָה מִינִים, כִּי הָאֶתְרוֹג פְּרִי עֵץ הָדָר הוּא בְּחִינַת כְּלַל הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל מַה שֶּׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר וּמִתְהַדֵּר וּמִתְעַלֶּה, כִּבְיָכוֹל, עַל-יְדֵי כְּלַל יִשְׂרָאֵל, כִּי הָאֶתְרוֹג הוּא בְּחִינַת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כַּיָּדוּעַ. וְעַל-כֵּן נִקְרָא פְּרִי עֵץ הָדָר עַל שֵׁם הַהִדּוּר וְהַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל מִכְּלַל יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל וּבִפְרָט וּבִפְרָטֵי פְּרָטִיּוּת, כִּי אֲפִלּוּ פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל כָּל זְמַן שֶׁשֵּׁם יִשְׂרָאֵל נִקְרָא עָלָיו הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִתְפָּאֵר עִמּוֹ, (כַּמְבֹאָר בַּמַּאֲמָר הַנַּ"ל). וְזֶה בְּחִינַת אֶתְרוֹג פְּרִי עֵץ הָדָר שֶׁהוּא בְּחִינַת כֻּלָּךְ יָפָה רַעְיָתִי וּמוּם אֵין בָּךְ כַּיָּדוּעַ, הַיְנוּ שֶׁכָּל יִשְׂרָאֵל כֻּלָּם יָפִים וְנָאִים בְּעֵינֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כִּי הוּא יִתְבָּרַךְ מְקַבֵּל הִתְפָּאֲרוּת מִכֻּלָּם אֲפִלּוּ מֵהַפָּחוּת שֶׁבַּפְּחוּתִים כַּנַּ"ל. וְעַל-יְדֵי הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁהַצַּדִּיק מוֹצֵא בְּכָל יִשְׂרָאֵל, בִּכְלָל וּבִפְרָט וְכוּ'. עַל-יְדֵי זֶה הוּא מוֹצֵא וּמַשִּׂיג כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁהָיוּ לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ בִּכְלָל וּבִפְרָט וְכוּ', (כַּמְבֹאָר שָׁם, עַיֵּן שָׁם הֵיטֵב). וְזֶה בְּחִינַת הַנַּעֲנוּעִים שֶׁל הַלּוּלָב, כִּי עִקַּר הַנַּעֲנוּעִים הֵם עִם הַלּוּלָב, כִּי הַלּוּלָב זֶה בְּחִינַת צַדִּיק יְסוֹד עוֹלָם, בְּחִינַת צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח, הַיְנוּ שֶׁמְּחַבְּרִין הָאֶתְרוֹג פְּרִי עֵץ הָדָר עִם הַלּוּלָב, שֶׁהוּא בְּחִינַת הַצַּדִּיק כַּנַּ"ל. וְאָז מְנַעְנְעִין בְּכָל הַשִּׁשָּׁה קְצָווֹת שֶׁהֵם כְּלַל הָעוֹלָם כְּלַל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ, דְּהַיְנוּ שֶׁמְּנַעְנְעִין וּמְחַפְּשִׂין בְּכָל הַשִּׁשָּׁה קְצָווֹת שֶׁהֵם כְּלַל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ אֶת כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁהָיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַבְּרִיאָה בְּכָל הַדְּבָרִים שֶׁנִּבְרְאוּ בְּכָל הַשִּׁשָּׁה קְצָווֹת לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וּבָאַרְבַּע רוּחוֹת מוֹצְאִין וּמַשִּׂיגִין אֶת כַּוָּנַת רְצוֹנוֹת הַבְּרִיאָה שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל-יְדֵי הָאֶתְרוֹג שֶׁמְּחַבְּרִין עִם הַלּוּלָב שֶׁהוּא בְּחִינַת הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּכְלָל וּבִפְרָט וְכוּ' כַּנַּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַהִתְפָּאֲרוּת שֶׁמּוֹצְאִין בְּיִשְׂרָאֵל וְכוּ', עַל-יְדֵי זֶה מַשִּׂיגִין וּמוֹצְאִין כָּל הָרְצוֹנוֹת שֶׁהָיָה לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּכָל הַבְּרִיאָה כֻּלָּהּ כַּנַּ"ל: